

գի մ'էր, ինչպէս Արքիւղբոս, կը յօրինէր այն սոսկալի **Կեմբէ** (Yambe) չափը, որ կը թուէր խայթել և զկծանել այն թշուառ մարդիկները, որոնք համարձակեր էին վիրաւորել զինքը. — Եթէ քաղցր, գորովալիւր, խաղաղութեան և հաճոյից սիրող մէկն էր, ինչպէս Անակրէոն, կ'երգէր նա սէրը, խնոցը, ծաղիկները, և բեղմնաւոր խաղաղութեան վայելքները: — Իսկ եթէ եռանդուն և կրից մէջ զակատեալ անձ մ'էր, ինչպէս Սափոս, եռանդուն և աշխոյժ երգերու մէջ իւր սրտին անկարգութիւնները կը գրուէր. մինչդեռ մեղամաղձիկն Միմներմէ՝ ներդաշնակ և քաղցր հառաչանաց մէջ կ'ողբայ իւր անցած քաղցր տարիները, որք դարնան ծաղկանց պէս կը թառամին, առանց վերստին անոնց պէս բողբոջելու: — Բայց ամենէն աւելի առատ աղբիւրն՝ փառասիրութեան կիրքն էր: Յունաստանի ամէն կողմէն և ամէն կղզիներէն խուռն բազմութեամբ կ'ընթանային յՈլիմպիա, 'ի Կորինթոս, 'ի Պիթոյ, 'ի Նեմէա, յաղթական սարդենի պսակին համար մրցելու ձերնթացիկ և ըմբշամարտութեան խաղերուն մէջ: — Որքան ճոխ նիւթեր քնարերգակ քերթողաց համար:

Շարունակելի

..

ՅԱՐԱՍՈՒԹԻՒՆ

ԺԷ ՄԱՂՄՈՍԻՆ

Կը սիրեմ քեզ, Տէր, սըրտանց
իմ զօրութիւնս, հաստատուիչ.

Ապաւէն իմ, Տէր Աստուած.

ինձ օգնական և փրկիչ:

Յոյսըս բոլոր քոյ վրայ

Դրրած եմ, Տէր, հաստատուն.

Քեզմէ զատ մէկը չը կայ

Որ տայ ինձի փրկութիւն:

Աղայելով դէպ ի քեզ

կողկողազին կը դիմեմ.

Դուն ես որ զիս կը փրկես

իմ թըշնամեացես ձեռքէն:

Չորս դիս բոլոր պատեցին

Երկիւղ, տագնապ մահացու.

Տակնովերայ զիս արին

Հեղեղք մեղաց ահարկու:

Վիշտք դըժոխոց, խըղճի խայթ

Պաշարեցին իմ բոլոր.

Հասաւ լարուած որողայթ

Վըրաս՝ մահուն ահաւոր:

Նեղութեանց տակ ճընշուած

Չայնըս յերկինք վերցուցի:

Առ փեղ Աստուած սըրբութեանց,
Սըրտիս խորէն հառչեցի,
Ի տաճարին սըրբութեան,
Լըսեց իմ ձայնըս Աստուած .
Աղաչանքներըս հասան
Յականջըս Տեառն զօրութեանց .
Երկիրս դողաց, խըռոված
Լերանց հիմունք սարսեցին .
Վասըն զի Տէր սըրգողած
Վար նայեցաւ սըրտագին .
Բարկութենէ ելաւ մուխ,
Բորբոքեցաւ իր առջի
Սաստիկ կրրակ ինչպէս ուխ,
Փայլակք ելան սըրավիս .
Խոնարհեցոյց երկինք վայր,
Իյաւ Տէր ինքն աթոռէն,
Մէգ և մըշուշ ու խաւար
Ոտից ներքեւ ձըգուած են .
Յետոյ ելաւ բազմեցաւ
Քերովբէից լըծուած կառք,
Ի վեր թրուաւ սըլացաւ
Հողմ մըրըրկէն շատ արագ .
Նորա չորս դին իբր ծածկոյթ
Մութ և մըշուշ կը պատեն .
Վերն է իրեն յարկն անքոյթ,
Ամպք օդաշու, չըրեղէն .
Նայեցաւ Տէրն հըրացան
Աչք՝ յերկնից իբր փայլակ .
Ամպերն արագ ցըրուեցան՝
Տեղաց կարկուտ և կայծակ .
Որոտաց Տէր ի բարձանց,
Երկիրս տըւաւ արձագանգ,
Կըրակ՝ կարկուտ վար տեղաց
Պայթեցան շանթ ու կայծակ .
Երբ բարկացած է զմ սաստիկ
Երկրիս երես փրչեցիր .
Երևեցան լեանց հիմք,
Յայտնուեցան աղբիւրք ցիր .
Դէպ առ իս Տէր գըթութեան
Երկընցուց ձեռքն յերկընքէն .

Եւ երբ ջրերն յորդեցան,
Ազատեց զիս խըղդելէն,
Ի թըշնամեաց հրգորաց
Փըրկեց զիս Տէր, գըթալով,
Եւ ընդդէմ իմ ատելեաց,
Պաշտպանեց զիս ապահով:
Յարձակեցան իմ վերայ,
Երբ նեղուէի չարակիր.
Այլ օգնութիւնդ չուտ տեսայ.
Հոգիս յանդորր հանեցիր:
Արդարութեանս համեմատ
Դու ինձի Տէր հատուցիր,
Նայելով սիրտս անարատ
Իմ դատս արդար դատեցիր:
Ես Գու ճամբովդդ կ'երթամ,
Չեմ խոտորիլ ոչ մէկ դի.
Ամբարըշտիլ անգուման,
Եւ ոչ մըտքէս իսկ կ'անցնի:
Ամբիծ սրբտով կ'աշխատիմ,
Մեղքէ հեռու փախչելով
Ըզգուշութեամբ կը վարուիմ
Որ՝ չաղտոտիմ վատ գործով:
Աչքիս առաջ միշտ ունիմ
Քոյ սուրբ արդար պատուիրանք.
Ես ոչ երբէք կը չարժիմ
Քոյ օրէնքիդ հակառակ:
Վարք սնարատ ընտրեցի.
Ըզգուշացայ մեղքէ ես.
Հատոյց ինձ Տէր, յիրաւի,
Արդար չափով, պէտքին պէս:
Սուրբ մարդուն հետ սըրբութեամբ
Արդարոյն հետ դու արդար.
Որ խրատացաւ նենդութեամբ
Դու պատժեցիր չարաչար:
Հեզ խոնարհին գըթալով
Ողորմութեամբդ կը փրկես,
Ամբարտաւանն պատժելով
Յերկիր ի վայր կը ձըցես:
Մըտքիս աչաց լուսատու.
Փարատէ մութն ե խաւար

Որ՝ ես առանց ծրուելու
Գրնամ Գուկին ճանապարհն :

Արիացած , Տէր , Գեղով
Խըշնամոյն զօրքն կը յըրուեմ :
Եւ զօրացած Աստուծմով
Վեր կ'եւնամ ես պարըսպէն :

Աստուած , սուրբ է Բո ճամբան ,
Խօսքերդ ընտրած են ամէն .
Նոցա՝ որք Գեղ կը յուսան
Կը լինիս միշտ ապաւէն :

Ո՛վ է որպէս Աստուած մեր .

Զիկայ նրմանը նորա ,

Աստուած մեր է միակ Տէր

Ամենայնի ինչ որ կայ :

Նա ինձ տըւաւ զօրութիւն ,
Կարողութիւն , միտաց կար .
Նա ինքն ցրցուց իմ հոգւոյն
Գրնալ յամբիժ ճանապարհն :

Հաստատեցիր իմ ոտքեր ,

Ինչպէս սըրունք եղջերուի .

Որ՝ բարձր երթամ դէպ ի վեր

Անվախ առանց արգելքի :

Պատերազմի համար՝ իմ
Զեռաց տուիր ոյժ կորով .
Կը խորտակեմ թըշնամին
Իմ հաստա՝ իդ բազուկով :

Բոյ փըրկութիւնդ իբր վահան

Զիս պաշտպանէ վըտանդէ .

Ա՛յլդ ինձի օգնական ,

Ողորմութիւնդ վըրաս է :

Կ'երթամ ազատ անասան ,
Հալածելով թըշնամին ,
Եւ պիտի յետ չըդառնամ
Մինչև ամենք չըսպառին :

Այնպէս զիրենք նեղ ձգեմ

Որ չըկարնան վերըստին

Զէնք ձեռք առնուլ ինձի դէմ .

Ոտիցս ներքև թող կորչին :

Պատերազմի քաջութիւն
Դու իմ սրտիս ազդեցիր ,

Թըշնամիներըս նըկուն
Առջև բերիւ ձըգհցիր,
Հալածական թըշնամիքս
Թիկունք ինձի դարձուցին,
Սատակեցան ատելիքս
Ջընջըւեցան ազգովին,
Անիրաւներն նեղն ինկած,
Թեկն, օգնութիւն գոչեցին,
Այլ չի լըսեց Տէր Աստուած
Նոցա գոռում գոչումին,
Ինչպէս որ հող և փոշին,
Յըրուեմ գիրենք ամէն կողմ,
Ինչպէս կաւ ցեխ փողոցին
Թող որ լինին ոտնակոխ,
Հակառակող չար ազգին
Փըրկեցիր զիս ձեռքէն դու,
Եւ ուզեցիր որ լինիմ
Գըլուխ՝ օտար ազգերու,
Ժողովուրդ ինձ անծանօթ,
Մըտիկ արաւ իմ խօսքեր
Եւ ծառայեց խընամուտ
Ջիս ճաննալով իրեն տէր,
Երբ լըսեցին այս համբաւ
Իմ բացակայ թըշնամիք,
Դէմքերուն գոյն պատ դարձաւ,
Բըռնեց նոցա դող սաստիկ,
Կենդանի է, Տէր Աստուած,
Եւ օրհնեալ է իւր անուն,
Բարձր առաջի է ազգաց
Որ ինձ տըւաւ փըրկութիւն,
Հանեց վըրէժըս արդար
Ապըստամբող ազգէն խե,
Այլ ժողովուրդ ազգ օտար
Հնազանդ արար իմ առջև,
Փառքըս պատիւս բարձր արիւր
Իմ թըշնամեացըս դիմաց,
Անիրաւէն փըրկեցիր,
Փանօք զըթուլեանդ՝ մեծդ Աստուած,
Այնոր համար ես պիտի
Խօստովանիմ զքեզ Աստուած,

Բոլոր ազգաց առաջի
Երգելով երգ սաղմոսաց.
Մեծ եղև Քո զընթուխին
Դէպ ի ընտրեալդ թագաւոր.
Դաւթի Քոյին օծելոյ
Եւ զաւակաց իւր բոլոր:

Շարունակելի

Հ. ՔԵՐՈՎՅԷ Վ. ՔՈՒՆԵՐԵԱՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԴՐԱՅՏՆ

Այնով տեսածին հաւատք ընծայելը աւելի ապահով է, քան թէ վկայու
թեամբ այլոց հաստատածին, ի բաց առեալ ինչ որ ի սուրբ Գրոց կը կարդանք
կամ կը լսենք:

Սուրբ Գիրքը կ'ըսէ, որ Աստուած արարչագործութեան վեցերորդ օրը մար
դը ստեղծելէն ետքը, գեղեցիկ ու զուարճալի պարտէզի մի մէջ դրաւ, որ դրախտ
կ'ըսուէր. Թէպէտ և սուրբ Գիրքը ուրիշ դրախտի վրայ յիշատակութիւն չ'ըներ,
բայց միայն ուր որ կը բնակէր Ադամ, դեռ անմեղութեան վեճակը չկորսնցու
ցած, ի վերայ այս ամենայնի, եթէ ճանապարհորդութեան ելլենք, կամ թէ առ
պակասելոյ միջոցի ուղևորութեան, ճանապարհորդաց գրուածքները աչքէ անցը
նելու ըլլանք, լայնատարած հողագնտին վրայ զանազան դրախտներու կը հան
դիպինք, յորոց մէկն է ներկայ յօդուածիս « Ռուսաստանի դրախտ » վերնա
գրով նկարագրածը:

Անցեալ տարւոյն նոյեմբերի 6-ին ըստ Յուլեան տօմարի, հեռագրոյ միջո
ցաւ հրաւիրուեցայ յԱլուրգա գիւղը, Մարգար Աւետիսեան խոտրչուրցի կա
թողիկէ ազգային 52 տարեկան հացագործը խոտաովանցնելու համար, որ մա
հացու հիւանդ էր:

Յիշեալ ամսոյս 7-ին, առաւօտեան ժամը 8-ին ճամբայ ելանք ի Սիմֆերո
պոլէ ճեպընթաց կառօք, առանց ուշ դնելու օդոյն դաժանութեանը, որ դիպ
ւածով նոյն օրը աշնանային գեղեցիկ օդը յանկարծ ձմեռուան ձև առնելով,
ուղևորին վրայ սարսափ կը բերէր. որովհետեւ Ալուրգա գիւղը Սիմֆերոպոլէն
106 վերսդ՝ հեռու է, զոր չորս ձիով 14 ժամուան մէջ հազիւ կարելի է ընել,
ամէն երկու ժամ կառքին ձիերը փոխելով հանդերձ:

Ինչպէս յայտնի է բանասէր ընթերցողաց, Խրիմու հարաւային կողմը Սև ծո
վու եզերքը, լեռանց գօտի մը կայ, որոց բարձրագոյնը « Զատոր տաղը » կը
կոչուի, վրանի ձևով բարձրանալով յերկինս, որոյ բարձրութիւնը է 1 1/2 վերսդ,
ծովուն երեսէն: Սիմֆերոպոլէն Ալուրգա, Ելադա, Ալուրգա և ուրիշ տեղեր
երթալու համար, այս լեռանց գօտւոյն միւս կողմը պէտք է անցնիլ, կողմնակի
Զատոր տաղին վրայ ելլելով գրեթէ կէսին բարձրութեամբ, միւս կողմը անց
նելու համար: Թէ և ցուրտ էր, բայց բարեբաղդաբար ճամբանիս լաւ և ապա
հով, Թէպէտ և ամէն երեք տարի առաջ շատ դժբաղդութեանց կը հանդիպէին
ուղևորք՝ աւազակաց պատճառաւ, ահագին անտառուտ լեռը ելլելու և իջնելու
ժամանակ. հիմայ զոչութիւն Աստուծոյ, աւազակաց և գողերու կողմանէ բո՛ւ

- * Զափ երկայնութեան Ռուսաց: Մեկ վերսդ = 1080 մետրի: